

N:o 19.

Betänkande i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till bestämmelser i fråga om beloppet af den afgift, som bör för denaturering af bränvin erläggas.

§ 10 mom. 4 i gällande förordning angående villkoren för tillverkning af bränvin lyder sålunda:

Då bränvin under de vilkor och den kontroll, Kongl. Maj:t vill föreskrifva, gjorts till förtäring obrukbart (denaturerats), må för sådant bränvin åtnjutas restitution af tillverknings-skatten eller ock vid bränneri, der tillverkningsrätt gäller, skattefrihet; dock att såsom afgift för denatureringen skall utgå det belopp, som af Kongl. Maj:t bestämmes.

Under åberopande af bilagdt statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 9 sistlidne februari har Kongl. Maj:t i proposition n:o 39 föreslagit Riksdagen att besluta, att ofvanintagna mom. må erhålla följande förändrade lydelse att lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1895, nemligen:

Då bränvin under de vilkor och den kontroll, Kongl. Maj:t vill föreskrifva, gjorts till förtäring obrukbart (denaturerats), må för sådant bränvin åtnjutas restitution af tillverknings-skatten eller ock vid bränneri, der tillverkningsrätt gäller, skattefrihet; dock att afgift för denatureringen skall utgå med två öre för hvarje liter bränvin af normalstyrka.

Enligt ofvan omförmälda statsrådsprotokoll har vid frågans behandling i statsrådet chefen för finansdepartementet, efter att hafva erinrat, hurusom Kongl. Maj:t i proposition. till Riksdagen den 7 mars 1890

angående förändrade bestämmelser i fråga om denaturering af bränvin föreslagit, bland annat, att såsom afgift för denatureringen skulle utgå det belopp, som af Kongl. Maj:t bestämdes, samt hurusom Riksdagen bifallit propositionen, men i sammanhang dermed anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes, så snart erfarenhet vunnits om den omfattning, i hvilken denaturering af bränvin förekomme, för Riksdagen framlägga förslag till bestämmelser om den afgift, som skulle för dylik denaturering erläggas, vidare anfört följande:

»Sedan nu tre år förflutit, under hvilka nådiga förordningen den 10 oktober 1890 angående denaturering af bränvin varit gällande, har chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå i memorial af den 7 innevarande februari lemnat en redogörelse för dels denatureringen af bränvin under de sex år, sådan varit medgifven, dels kostnaderna för denatureringen under de tre år, nyssnämnda förordning tillämpats.

Under åren 1888—1893 denaturerades nedanstående myckenheter bränvin, nemligen:

år 1888	725,575, ^s	liter af normalstyrka
» 1889	797,523, ²	» » »
» 1890	966,390, ³	» » »
» 1891	1,152,104, ²	» » »
» 1892	1,120,646, ⁴	» » »
» 1893	1,207,730, ⁴	» » »

och framgår det ändamål, hvarför bränvinet denaturerades, af följande tabell, i hvilken dock uppgifterna för de tre första åren afse den myckenhet denaturerad bränvin, som under året *användts* och för hvilket därför enligt då gällande bestämmelser afräkningsbevis utfärdats för skattens restitution.

	1888	1889	1890	1891	1892	1893
	liter	liter	liter	liter	liter	liter
För vetenskapliga behof ...	8,390,1	10,946, ²	10,064, ⁶	13,738,1	16,586, ⁶	7,841,4
• attikberedning	385,705,4	405,149,4	429,289,9	412,541,6	391,823,2	404,876,4
• öfriga industrier	86,798,5	133,844,8	147,887,2	183,921,2	181,685,7	138,908,0
• försäljning	175,681,7	256,262,2	334,275,8	541,903,3	530,551,0	656,104,6
Summa l. af normalstyrka.	656,525,7	806,208, ³	921,517,6	1,152,104, ²	1,120,646, ⁴	1,207,730, ⁴

Häraf synes, att användningen af denaturerad sprit för vetenskapliga behof och ättikberedning hållit sig temligen konstant. Användningen af denaturerad sprit för andra industriella behof steg deremot rätt betydligt från och med år 1891, beroende detta derpå, att enligt 1890 års förordning, som trädde i kraft med 1891 års början, det bränvin, som denaturerades till försäljning, skulle vara färgadt, hvarigenom en del industriidkare, som förut köpt denaturerad bränvin, tvungos att sjelfva låta verkställa denatureringen, samt att samma förordning medgaf fabrikanter af lackfärger och polityr att använda lindrigare denatureringsmedel äfven för varor, afsedda till försäljning, hvilket enligt föregående förordning ej varit tillåtet. Den minskning, som åter inträdde år 1893, kommer uteslutande på sockerfabriken vid Arlöf med omkring 50,000 liter.

Tillökningen år 1891 i det för försäljning denaturerade bränvinet finner sin förklaring deri, att det från och med samma år blef medgifvet en hvar att utan särskildt tillståndsbevis inköpa denaturerad bränvin, hvilket derefter har kommit att i rätt betydlig skala användas till bränsle. I öfrigt torde det egentligen vara inom snickeriyrket, som det i handeln tillgängliga, färgade denaturerade bränvinet användes.

Af den sålunda hittills vunna erfarenheten angående förbrukningen af denaturerad bränvin torde man kunna draga den slutsatsen, att, derest icke nu gällande bestämmelser ändras, kommer förbrukningen af denaturerad bränvin att under de närmaste åren hålla sig omkring 1,100,000 å 1,200,000 liter eller möjligen stiga helt obetydligt deröfver.

Afgiften för denaturering utgör enligt § 24 i förordningen den 10 oktober 1890 3 öre för hvarje liter bränvin af normalstyrka, hvilken afgift, då restitution af skatten eger rum, innehålles i ränteriet, men, då denatureringen skett vid ett bränneri, tillgodoräknas statsverket genom minskad afföring af skatt ur bränneriets afräkningslängd.

År 1891 uppgingo denatureringsavgifterna, beräknade efter 3 öre per liter under året denaturerad bränvin, till kr. 34,563: 06
 kontrollantsarfvodena till kr. 22,836: 02
 vittnesersättningarna till » 3,929: 92 26,765: 94
 och uppstod alltså för statsverket en behållning af kronor 7,797: 12

År 1892 uppgingo denatureringsavgifterna till kr. 33,619: 34
 kontrollantsarfvodena till kr. 20,848: 33
 vittnesersättningarna till » 3,857: 51 24,205: 84
 behållning kronor 9,413: 50

År 1893 uppgingo denatureringsafgifterna till..... kr. 36,231: 91
 kontrollantsarfvodena till kr. 21,027: 70
 vittnesersättningarne till..... » 3,754: 77 24,782: 47
 behållning kronor 11,449: 44

Kontrollkostnaderna hafva således under nämnda tre år uppgått till respektive 2,³³, 2,¹⁶ och 2,⁰⁵ öre för hvarje under hvarterda året denaturerad liter bränvin. Den sålunda inträdda minskningen i kontrollkostnaderna och den i sammanhang dermed fortgående ökningen i statsverkets behållning af denatureringsafgifterna bero derpå, att denatureringen ökats vid de största denatureringsställena, vid hvilka kontrollantens arfvode varit begränsadt till 1,200 kronor om året. Vid de sju denatureringsställena, der sådan begränsning egt rum, denaturerades nemligen år 1891 tillsammans 644,632 liter, men år 1893 702,620 liter bränvin.

Då ingen anledning finnes att antaga, det dessa förhållanden skola ändras, har chefen för kontroll- och justeringsbyrå i sitt ofvanberörda memorial ansett hinder icke möta att från och med år 1895 nedsätta denatureringsafgiften från tre till två öre per liter.»

Instämmande i den af byråchefen sålunda uttalade mening, hemställde departementschefen, att Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta nådig proposition af ofvanangifna lydelse.

Vid behandlingen af ifrågavarande proposition har Utskottet väl funnit sig böra tillstyrka bifall till densamma, men har dock ansett sig böra i detta sammanhang framhålla, att de kontrollantsarfvoden, hvilka — på sätt af ofvan berörda statsrådsprotokoll och bifogade, från Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå utskottet tillhandakomna tabell inhemtas — blifvit för denaturering af bränvin under de sista tre åren utbetalde, synts utskottet väl höga, samt att önskvärdt vore, om en minskning i och jemnare fördelning af nämnda arfvoden kunde ega rum.

Utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande proposition må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 27 april 1894.

På bevillningsutskottets vägnar:

J. Johansson.

Reservation

af herr *Fredholm*:

Då den sednare riksdagen 1887 medgaf denaturering af bränvin saknades all inhemsk erfarenhet, om huru denna rätteligen borde tillgå, och kännedom om hvad som i samband därmed vore att i författningsväg iakttaga. Det var då lätt förklarligt, att riksdagen gaf sitt bifall till den af Kongl. Maj:t föreslagna lydelse, som 10 § 4 mom. af då antagna bevillningstadga för tillverkning af bränvin erhöll, eller »då bränvin under de vilkor och den kontroll Kongl. Maj:t vill föreskrifva, göres till förtäring obrukbart (denatureras) för att användas för tekniskt eller vetenskapligt behof, må restitution åtnjutas med 40 öre för hvarje liter bränvin af normalstyrka; dock medgifves ej restitution för bränvin, som användes till tvål, parfym eller, med undantag af ättika, till fabriker, afsedda att förtäras. Denaturerad bränvin är ej underkastadt försäljningsavgift.» Vid 1890 års riksdag erhöll nämnda moment likaledes på Kongl. Maj:ts förslag följande förändrade lydelse: »Då bränvin under de vilkor och den kontroll Kongl. Maj:t vill föreskrifva, göres till förtäring obrukbart (denatureras), må för sådant bränvin åtnjutas restitution af tillverknings-skatten eller och vid bränneri, der tillverkningsrätt gäller, skattefrihet; dock att såsom afgift för denatureringen skall utgå det belopp, som af Kongl. Maj:t bestämmes». I den skrifvelse till Konungen, hvori Riksdagen tillkännagaf detta sitt beslut, anhöll Riksdagen: »det täcktes Eders Kongl. Maj:t, så snart erfarenhet vunnits om den omfattning, i hvilken denaturering af bränvin förekommer, för Riksdagen framlägga förslag till bestämmelser om den afgift, som skall för dylik denaturering erläggas». Denna anhållan var resultatet af en sammanjemkning af de olika beslut, i hvilka riksdagens begge kamrar stadnat, i det den första biföll Kongl. Maj:ts förslag oförändradt, men den andra endast till 1891 års slut med anhållan tillika, att Kongl. Maj:t täcktes till 1891 års riksdag »framlägga förslag till bestämmelser dels om den afgift, som skall för denaturering af bränvin erläggas, dels om arvoden för kontroll öfver denatureringen».

I öfverensstämmelse med 1890 års riksdags beslut har Kongl. Maj:t nu inkommit med förslag till denatureringsavgifternas bestämmande. Utskottet har tillstyrkt bifall till Kongl. Maj:t proposition, men tillika

uttalat en önskan om, att kontrollafgifterna kunde minskas och jemnare fördelas och dertill har utskottet visserligen icke saknat skäl.

Af den utskottets utlåtande bifogade tabell framgår att kontrollafgiften för år 1893 uppgått till det betydliga beloppet af 24,782 kronor deraf ensamt i kontrollantsarfvoden 21,027. Fördelas detta arfvode på 361 denatureringsförrättningar blifver kontrollantens arfvode för hvarje förrättning 58 kronor. Det är visserligen sant att denna siffra icke är fullt riktig, emedan arfodet vid 7 denatureringsställen är begränsadt till 1,200 kronor. Men att äfven med denna begränsning arfvodet är öfver höfvan stort och någon gång större än hvad medeltalet angifver, framgår deraf, att vid Rejmersholm, som är ett förrättningsställe med för kontrollanten till 1,200 kronor begränsadt arfvode, förrättningarnes antal under året 1893 uppgått endast till 13, hvarigenom på hvar och en belöper sig ett kontrollantarfvode af 92 kronor. Lägges härtill att vittnesersättningen utgår till vittnet med ett belopp mellan 5 ock 15 kronor för hvarje förrättning så kan man, i jemförelse med det af riksdagen för bränvinskontrollör fastställda arfvode af 10 kronor om dagen, ej annat än anse det äfven vittnesersättningen är för hög.

De nu utgående arfvodena hafva, fördelade på antalet liter denatureradt bränvin, belöpt sig till 2,⁰⁵ öre per liter. Då någon behållning för statsverket ej är med denatureringsafgifterna afsedd att vinna, så kommer en nedsättning i denatureringsafgiften till 2 öre per liter att medföra endast en obetydlig nedsättning i nu utgående arfvodesbelopp, om ens detta blifver händelsen, i betraktande af att denatureringen af bränvin alltjemt tillväxer. Vid sådant förhållande vill det synas mig, som det för Riksdagen skulle vara angeläget att vara medbestämmande vid fastställandet af arfvodesersättningen och att det sålunda ej är nog att endast hos Kongl. Maj:t uttala en önskan om nedsättning deri, utan att Riksdagen nu gör till sitt det af Andra Kammaren vid 1890 års riksdag i detta ämne fattade beslut.

Med hänsyn till Riksdagens bevillningsrätt torde det dock på goda grunder kunna ifrågasättas om Riksdagen nu, då en tillräckligt lång erfarenhet blifvit vunnen för att kunna definitivt förordna om denatureringen, bör åtnöja sig endast härmed. Den af Kongl. Maj:t den 10 oktober 1890 utfärdade förordningen angående denaturering af bränvin är likaväl som förordningarne angående vilkoren för tillverkning af bränvin af den 13 juli 1887 och angående vilkoren för försäljning af bränvin af den 31 december 1891 med deri sedermera vidtagna förändringar en integrerande del af bränvinslagstifningen, som till hela sin omfattning är af bevillnings natur, och det synes mig derföre vara

icke mindre logiskt riktigt än praktiskt klokt att bestämmelserna i den först nämnde förordningen göras till föremål för Riksdagens beslut på alldeles lika sätt som eger rum med afseende på bestämmelserna i de begge sednare. I detta hänseende torde ej vara mindre viktigt att ansvars- och bötesbestämmelserna, hvilka sednare i förordningen angående denaturering af bränvin kunna uppgå till 1,000 kronor göras till föremål för granskning af sammansatt bevillnings- och lagutskott än hvad förhållandet är i fråga om likartade bestämmelser för öfverträdelse af stadgandena i de begge andra förordningarne.

Det är på dessa grunder som jag ansett att utskottet bort hemställa

dels att Riksdagen behagade bifalla den af Kongl. Maj:t föreslagna förändrade lydelsen af § 10 mom. 4 i förordningen angående tillverkning af bränvin den 13 juli 1887 sådant nämnda moment lyder enligt kungörelsen den 10 oktober 1890 att lända till efterrättelse under året 1895;

dels att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t att för nästkommande riksdag framlägga förslag till förordning angående denaturering af bränvin.

Herr *Cavalli* har anhållit få antecknadt, att han ej deltagit i behandlingen af detta ärende.

Bilaga.

Denatureringskontrollanternas arvoden under den tid nuvarande förordning gällt				Denatureringen år 1893		
				Antal denaturerings- ställen	Antal denaturerings- företagningar	Denature- radt brän- vin liter af normal- styrka
Distrikt	1891	1892	1893			
Stockholms stad	4,191,29	3,862,10	3,879,86	13	50	241,668,4
Reijmersholm i Stockholms län ¹⁾ 1,985,14 ²⁾ 1,563,24			1,200,00	1	13	109,464,8
Stockholms län i öfrigt samt Upsala	1,974,05	1,306,88	1,109,67	3	14	44,387,0
Östergötland och Vestervik	307,96	714,97	703,75	6	14	28,150,0
Kronobergs län	82,88	110,41	138,35	1	5	5,554,2
Jönköpings »	79,67	—	—	—	—	—
Gotlands »	90,42	50,58	30,27	1	1	1,211,7
Blekinge »	¹⁾ 3,047,86	1,995,48	2,264,38	4	43	96,207,8
Kristianstad »	1,842,86	1,783,45	2,414,48	3	74	150,460,2
Helsingborg och Eslöf	²⁾ 1,222,92	1,207,81	1,098,28	3	27	43,931,5
Malmöhus län i öfrigt	4,517,04	3,908,85	4,574,74	9	78	189,316,7
Göteborgs och Bohus län	2,454,17	3,284,70	3,084,09	5	38	276,202,9
Elfsborgs län	548,97	380,18	353,66	2	7	14,346,7
Skaraborgs »	326,97	153,26	171,22	1	2	6,849,0
Vermlands »	204,95	26,92	—	—	—	—
Jemtlands »	9,87	—	—	—	—	—
Summa kr.	22,836,02	20,348,88	21,027,70	52	361	1,207,730,4
Vittnesersättning	3,929,92	3,857,51	3,754,77			
Summa kontrollkostnad	26,765,94	24,205,84	24,782,47			
Denatureringsafgift	kr. 34,563,06	33,619,34	36,231,91			
Statsverkets behållning	7,797,12	9,413,50	11,449,44			

¹⁾ Kontrollantsombyte egde rum under året, i Blekinge till följd af den först utnämde kontrollantens frånfälle.

²⁾ Malmöhus län delades i oktober 1891 i 2 distrikt.

³⁾ Kontrollanten erhöill till följd af sjukdom tjänstledighet under senaste delen af året.